

své manželce výživné, dokud bude živa nebo dokud se neprovdá. Vždyť strany mohly tehdy počítati jen s právním řádem státu, ve kterém smír uzavíraly, a nemohly míti na mysli zákonodárství jiná, takže nemohly počítati ani s tím, že snad manželství později rozlukou podle práva uherského může býti rozloučeno. Že strany smíru tak rozuměly, patrně z toho, že žalovaný svůj závazek ze smíru plnil na dále i po rozluce. Jde tedy jen o výklad smíru po té stránce, zda byl ujednáán s výhradou »rebus sic stantibus«, a o další otázku, zda nastaly okolnosti, které odůvodňují podstatnou změnu poměrů a tím i změnu závazku smírem stanoveného. Odvolací soud posoudil po této stránce v souhlase s ustálenou judikaturou věc správně s hlediska §§ 1380, 1389 obč. zák. a stačí proto v tomto směru odkázati na odůvodnění napadeného usnesení, s kterým jest souhlasiti i v tom, že strany při uzavírání smíru v roce 1912 nemohly předvídati pronikavou změnu hospodářských poměrů způsobenou světovou válkou.

Čís. 11566.

Služební poměry železničních zaměstnanců.

Otázku právní obrany zaměstnance československých státních drah proti výměru ředitelství státních drah, jenž byl vydán na základě stanov pensijního fondu (§ 7 vl. nař. ze dne 21. prosince 1921, čís. 506 sb. z. a n., a čl. VI. zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 2 sb. z. a n. na rok 1920) a jímž mu byly sníženy jeho pensijní požitky, jest řešiti podle zákonných předpisů platných v době, kdy byl zaměstnanci doručen výměr.

Mohl-li zaměstnanec podle toho odporovati výměru jen podle obdoby § 75, druhý odstavec, druhá věta zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců v doslovu zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n., v neprodlužitelné lhůtě šesti měsíců po doručení výměru jen žalobou u rozhodčího soudu zemské úřadovny II. všeobecného pensijního ústavu v Brně, jehož nálezh jest konečný a neodporovatelný, a nepoužil-li zaměstnanec včas tohoto obranného prostředku proti výměru, byly tímto výměrem jeho pensijní požitky upraveny s konečnou platností.

Novým zákonem o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n., byla sice stanovena příslušnost řádných soudů pro žaloby proti výměrům, upravujícím zaměstnancům státních drah pensijní požitky podle zvláštních pensijních předpisů pro ně platících, avšak tímto zákonem zůstala nedotčena práva a nároky, o nichž již za platnosti a podle dřívějších ustanovení bylo rozhodnuto s konečnou platností.

Lhostejno, zda se zaměstnanec po onom výměru pokusil dosíci u ministerstva železnic jeho revise, byla-li jeho žádost o revisi ministerstvem železnic zamítnuta.

(Rozh. ze dne 14. dubna 1932, Rv II 583/30.)

Žalobci, železničnímu podúředníku v. v., byla přiřčena výměrem ředitelství státních drah ze dne 27. července 1922 pense s procentní saz-

bou 100%, celkem 6.810 Kč ročně, byla však napotom výměrem ze dne 10. prosince 1924 snížena na 92.4%, tedy jen na 6.292 Kč 44 h ročně. Žalobou, o níž tu jde, domáhal se žalobce na československém eráru doplatku na 100%, tedy doplatku 517 Kč 56 h ročně. Žalovaný namítl především preklusi žalobního nároku, poněvadž druhý pensijní výměr ze dne 10. prosince 1924 byl dodán žalobci již dne 7. ledna 1925 a žalobce nepodal proti němu v šestiměsíční zákonné lhůtě žalobu u tehdy příslušného rozhodčího pensijního soudu, jedině povolaného k přezkoumání onoho výměru. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** žalobu zamítl. **D ů v o d y:** Zjištěno jest pensijním spisem, týkajícím se žalobce, že mu byl doručen pensijní výměr ze dne 10. prosince 1924 dle stvrzenky žalobcem podepsané již dne 7. ledna 1925 s označením jako nový výměr pense, a praví se ve výměru »Zrušujeme řečený svůj výměr (t. j. ze dne 27. července 1922) a přiznáváme Vám od 1. srpna 1922 pensi ročních 6.292 Kč skládající se z 92.4% ročního služného 5.808 Kč a z 92.4% započítatelného místního přídavku 1.002 Kč. Pro výplatu této pense platí předpisy, které jsme Vám již oznámili v prvním pensijním výměru. Přeplatek na pensijních požitcích včetně zvláštního přídavku k pensi Vám sráží IX. odd. ředitelství čsl. stát. drah v měsíčních splátkách po 50 Kč.« Žalobce podal proti onomu výměru jen žádost o prominutí náhrady přeplateků z oné původní pensijní výměry žalobcovy ze dne 27. července 1922, která však byla zamítnuta výnosem ministerstva železnic, jak bylo sděleno ředitelství státních drah ministerstvem železnic přípisem ze dne 22. února 1925. Z toho soud dovozuje, že byl žalobce srozuměn se snížením svých pensijních příspěvků ve výměru ze dne 6. prosince 1924 podrobně odůvodněným a měl proti novému nižšímu výpočtu a výměru pensijních požitků podati podle zákonných předpisů tehdy platných v neprodlužitelné šestiměsíční lhůtě žalobu u příslušného rozhodčího soudu pensijního v Brně. Poněvadž tak neučinil, vešel nový pensijní výměr v moc práva (§ 9 bod 8 nař. vládního ze dne 29. prosince 1921, čís. 506 sb. z. a n., § 75 zák. ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n.). Teprve dne 31. července 1928 podal žalobce na ministerstvo železnic žádost o revisi výměry své pense, která však byla zamítnuta výnosem ministerstva železnic ze dne 22. března 1929, o čemž žalobce byl přímo zpraven, jak zjištěno jest pensijními spisy. Nařízení ze dne 29. prosince 1921, čís. 506 sb. z. a n. vydané na základě § 2 a) zák. ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. bylo i s tímto zákonem zrušeno zákonem ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n. (§ 197), takže od 1. ledna 1929 přestala působnost a příslušnost rozhodčího soudu zemské úřadovny II. všeobecného pensijního ústavu v Brně, a jest od tohoto dne rozhodovati o žalobách, jimiž se odpírá pensijním výměrům, jen řádným soudům. Jde o to, zda nárok žalobce na obnovení původního vyššího výměru pensijního zanikl uplynutím preklusivní šestiměsíční lhůty, poněvadž žalobce neodporoval druhému výměru ze dne 6. prosince 1924 doručenému mu dne 7. ledna 1925 v neprodlužitelné lhůtě šesti měsíců. V tom směru označuje žalobce druhý výměr ze dne 10. prosince 1924, kterým mu byla pense snížena, za zmatečný, jednostranný úkon. Než soud nemůže sdíleti tento názor, neboť tato výměra nové pense žalobcovy se stala ředitelstvím dráhy jako nositelem pojištění pensijního fondu, tedy nikoliv jednostranně zaměstna-

vatelem žalobce, a podle tehdejších zákonných předpisů mohl se žalobce proti novému vyměření nižší pense obrátiti jen žalobou na rozhodčí soud zemské úřadovny II. všeob. pensijního ústavu v Brně v neprodlužitelné šestiměsíční lhůtě od doručení řečeného výměru. Žalobce, jak jest zjištěno spisy pensijními, žalobu proti výměru tomu nepodal v šestiměsíční lhůtě § 75 zák. ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. zák. z roku 1907 a jeho žádost o revisi výměry té byla železničním ministerstvem zamítnuta výnosem ze dne 22. března 1929. Tento zamítavý výnos označuje žalobce za nové rozhodnutí ministerstva železnic jako dozorcího orgánu, takže prý příslušelo žalobci každým způsobem nové žalobní právo, neboť prý tím bylo o jeho nároku znovu rozhodnuto. Avšak nové rozhodnutí o nároku by předpokládalo, že by ministerstvo železnic buď samo prozkoumalo napadený výměr ze dne 10. prosince 1924 znovu, nebo že by nařídilo, by ředitelství drah na základě směrnic ministerstvem mu daných, znovu vyměřilo žalobci pensi. To však ministerstvo železnic neučinilo, naopak neshledalo důvod pro revisi žalobcem žádanou, pročež zůstal napadený pensijní výměr ze dne 22. března 1929 v platnosti. Při opačném výkladu mohli by všichni železniční pensisté přes to, že svého času s výměrem své pense souhlasili tím, že nepodali proti němu žalobu k příslušnému pensijnímu soudu rozhodčímu anebo že byla rozhodčím soudem jejich žaloba zamítnuta, dodatečně žalovati u řádných soudů po marném pokusu o dosažení revise u ministerstva železnic, což nemohlo býti účelem zákona ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n., totiž obnovovati řízení ohledně pensijních výměrů, které se staly právoplatnými a nic takového zákon ten nestanoví.

O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. **D ů v o d y:** Odvolatel vychází v odvolání z právního názoru, že propadná šestiměsíční lhůta stanovená dříve k podání žalob proti pensijním výměrům vládním nařízením čís. 506/21 pozbyla platnosti zákonem čís. 26 z roku 1929, takže lze podat proti pensijním výměrům žalobu bez omezení na určitou dobu podání. Avšak tento právní názor bylo by lze uznati za správný, kdyby šlo o pensijní výměr na základě zákona ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n., který nabyl účinnosti teprve dne 1. ledna 1929 (§ 198). Avšak v souzeném případě směřuje žaloba proti pensijnímu výměru ze dne 10. prosince 1924, žalobci dne 7. ledna 1925 doručenému. Tento výměr byl vydán v době, kdy pensijní poměry po stránce materiální i formální byly upraveny zákonem ze dne 16. prosince 1906, čís. 1 ř. z. z roku 1907 v doslovu upraveném čís. nař. ze dne 25. června 1914, čís. 138 ř. zák. a zákonem ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. Podle těchto ustanovení platil předpis, že pensijní výměr jest odporovatelný jen v šestiměsíční lhůtě u rozhodčího soudu. Žalobce se však spokojil s výměrem, kterým bylo rozhodnuto o jeho nároku samém, nikoliv jen o jednotlivých částkách, a stal se tento výměr podle tehdy platných předpisů pravoplatným a neodporovatelným, i když snad byl nezákonným a zmatečným, takže prvý soud neměl příčiny, by v tomto směru výměr přezkoumával. Tato pravoplatnost výměru není nikterak dotčena novou úpravou zákonem čís. 26/1929 sb. z. a n., takže nelze opíratí žalobu proti pensijním výměrům, nabyvším podle dřívějších zákonů pravoplatností, o ustanovení nového zákona. Promeškání šestiměsíční lhůty nelze odstraniti tím, že se žalobce dodatečně domáhal revise výměru

již pravoplatného, a nelze zamítnutí žádosti o revisi považovati za nové rozhodnutí o pensijním nároku žalobcově.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání, opřené o dovolací důvody podle čís. 4 a 2 § 503 c. s. ř., není opodstatněné. Ustanovením § 2 a) zákona ze dne 5. února 1920, čís. 89 sb. z. a n. byl zmocněn ministr sociální péče, by v dohodě s ministrem železnic upravil nařízením pensijní pojištění zaměstnanců drah, sloužících veřejné dopravě a jejich pomocných ústavů, bez rozdílu, zda šlo o dráhy státní, či o dráhy soukromé. Podle tohoto zmocňovacího zákona bylo pak vydáno vládní nařízení ze dne 21. prosince 1921, čís. 506 sb. z. a n., kterým bylo upraveno pensijní pojištění zaměstnanců soukromých drah (srov. §§ 4—6 vl. nař.) a v § 7 bylo stanoveno, že pojištění zaměstnanců státních drah jest opatřeno podle zvláštních předpisů (t. j. stanov) pensijním fondem státních drah. Jest souhlasiti s názorem dovolání, že napadený pensijní výměr žalobcův ze dne 10. prosince 1924 nebyl pensijním výměrem vydaným podle zákona o pojištění soukromých zaměstnanců, nýbrž na základě stanov pensijního fondu (§ 7 vl. nař. čís. 506/1921 sb. z. a n. a čl. VI zákona ze dne 17. prosince 1919, čís. 2 sb. z. a n. z roku 1920). Ale to nemůže dovolateli prospěti. Otázku žalobcovy právní obrany proti výměru ředitelství státních drah ze dne 10. prosince 1924, jímž mu byly sníženy jeho pensijní požitky, bylo řešiti podle zákonných předpisů platných v době, kdy mu byl výměr doručen, což se stalo podle zjištění nižších soudů dne 7. ledna 1925. V té době mohl však žalobce odporovati výměru jen podle obdoby § 75 odst. (2) věty druhé zákona o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců v doslovu zákona čís. 89/1920 sb. z. a n. v neprodlužitelné lhůtě šesti měsíců po doručení výměru jen žalobou u rozhodčího soudu zemské úřadovny II. všeobecného pensijního ústavu v Brně, jehož náleze byl konečný a neodporovatelný (§ 9 odst. (1) čís. 8 vl. nař. čís. 506/1921 a plen. rozhodnutí ve sb. n. s. čís. 5284). Nepoužil-li žalobce včas, t. j. do 7. července 1925 jediné přípustného obranného prostředku proti výměru, upravujícímu jeho hmotněprávní nároky (pensijní požitky), totiž žaloby na rozhodčí soud, upustil tím od práva, dosíci snad změny výměru podle platných předpisů a byly tímto výměrem jeho pensijní požitky upraveny s konečnou platností. Novým zákonem o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ze dne 21. února 1929, čís. 26 sb. z. a n. nabyvším účinnosti dnem 1. ledna 1929, byla sice stanovena příslušnost řádných soudů pro žaloby proti výměrům, upravujícím zaměstnancům státních drah pensijní požitky podle zvláštních pensijních předpisů pro ně platících, avšak tímto zákonem zůstala nedotčena práva a nároky, o nichž již za platnosti a podle dřívějších ustanovení bylo rozhodnuto konečně, jak se stalo právě v žalobcově věci výměrem, proti němuž nebylo použito přípustného v té době obranného prostředku. Nejde ani na tom, že se později žalobce pokusil žádostí ze dne 31. července 1928 dosíci u ministerstva železnic revise napadeného výměru, ana jeho žádost byla zamítnuta výnosem ze dne 22. března 1929 a zůstala tedy úprava pensijních nároků žalobcových ve výměru ze dne 10.

prosince 1924 ve své moci nedotčena. Výnosem ze dne 4. září 1929, čís. 32396 nenabídl žalobce za řízení v první stolici vůbec důkaz, nýbrž jen se o něm zmínil v té souvislosti, že prý ve výnosu byl uznán správným jím hájený právní názor, že ustanovení o šestiměsíční preklusivní lhůtě proti pensijním výměrům pozbylo platnosti zákonem čís. 26/1929 sb. z. a n., netvrdil však a nenabízel se výnosem dokázati, že takto projeveným názorem ministerstva železnic nastala změna původní úmluvy se žalobcem, ježto jeho služební poměr jest ryze soukromoprávní. Proto jsou tyto vývody dovolací nepřipustnou novotou (§ 504 odst. 2 c. ř. s.), kterou se nelze ani dovolacímu soudu zabývat

Čís. 11567.

Vyrovnání potvrzené soudem v Německu nemá právní účinky i pro tuzemsko.

(Rozh. ze dne 15. dubna 1932, R I 330/31.)

Žalovaná uznala zažalovanou pohledávku, ale namítala, že v roce 1929 dala u úředního soudu v Johannegeorgenstadt v Sasku zahájití vyrovnací řízení, že vyrovnání bylo soudem přijato a potvrzeno a že je také dodržuje, že žalobcův nárok podle tohoto vyrovnání není dospělý a že v žádném případě nemá žalobce právo žádati více než kvotu, která na něho připadne podle tohoto vyrovnání a podle výsledků konečné realizace. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc prvému soudu, by ji, vyčkaje pravomoci, znovu projednal a rozhodl, v podstatě proto, by se zabýval shora uvedenou námitkou žalované.

Nejvyšší soud zrušil napadené usnesení a uložil odvolacímu soudu, by, nehledě k důvodům, pro které zrušil rozsudek soudu první stolice, o odvolání znovu rozhodl.

Důvody:

Jde o otázku, zda vyrovnání, potvrzené soudem v cizině (Německo), má právní účinky i pro tuzemsko. Na dotaz po rozumu § 28 vyr. ř. podle čís. nař. ze dne 10. prosince 1914, čís. 337 ř. zák., jenž tehdy přicházel v úvahu, prohlásilo ministerstvo spravedlnosti, že ohledně nuceného vyrovnání v konkursu říšský soud německý opětovně vyslovil, že účinky cizozemského konkursu nepřesahují do Německa, nýbrž že se omezují na cizozemsko, že říšský soud v rozhodnutí ze dne 13. března 1929 činí z toho závěr, že nemůže býti věřiteli namítáno, že se v cizozemském konkursu vzdal svých práv, na př. přivolením k nucenému vyrovnání, a že ohledně mimokonkursního vyrovnání nedošlo dosud k soudním rozhodnutím, jež by se s otázkou tou zabývala. Jelikož podle tohoto prohlášení v otázce, o níž jde, není zaručena vzájemnost, nelze při rozhodování této právní rozepře hleděti k námitce žalované strany výše uvedené a není proto ani zapotřebí zjišťovati, zda se narovnání zachovává a že se tak děje přesně podle návrhu. Tím padá zrušovací důvod použitý odvolacím soudem a bylo proto rekursu vyhověno a rozhodnuto, jak výše uvedeno.